

397 imp. Caesar M. Aurelius Commod. | Antoninus Pius Felix Aug. Sar|maticus¹ maximus Britannicus | pontifex maximus, tr. potes|tatis XI², imp. VIII, cos. V, p. p., divi | M. Antonini Pii filius, divi Pii nepos, | divi Hadriani pronepos, divi | Traiani Partichi (*sic*) abnepos, divi Ner|vae adnepos, nobilissimus om|ni[u]m³ et felicissimus princip., | restituit|. VII.

In Numidia, columna miliaria viae Cirta Rusicade ducentis (VIII 40307, descripsit accurate Delamarius). — 1) Insere Germanicus. — 2) Dec. 185/6. — 3) Nobilitas Aug. celebratur in nummis huius ipsius anni 186, item anno insequente (Eckhel 7, 416. 419).

398 I. o. m. | Heliopolitano | Κομμόδοϛ | ἀνδρὶ βα[σι]λικ[ω]τάτωϛ | ἀσπιστῆ [τῆς] | οἰκουμ[ένης]. | Imp. Caes. M. Aur. Commodo | Antonino Pio [Felici Aug.] | Sarm. Germanic[o] | trib. pot. X[I], imp. [VIII, cos. V, p. p.], | [M. Antonius M. f. Gai . . . A CL AVG QVI' C · I EC VS' | cistiber.² Dedic. u. c. [a. DCCCC]XXXIX³, | imp. Commodo [Antoni]no Pio | Felice Aug. V, M'. Acil. Gla[brione] | II, cos.⁴ | III, k. Dec.⁵

Romae in museo Capitolino columella valde detrita (VI 420 descripsit Bormann). — Titulus dedicatus Iovi Heliopolitano et imperatori; hoc mirum, imperatoris nomen bis poni, Graece et Latine. — 1) Haec nimis evanida quam ut legi potuerint. — 2) Fuit hic ex numero Cistiberum quos memorat Pomponius Dig. 1, 2, 2, 35. Cf. Hirschfeld Herm. 24 p. 406. Fortasse eiusdem M. Antonii Gai . . . titulus sepulcralis est ap. Kaibel inser. Gr. Sicil. Ital. 1512 (Ἐνθάδε Γαιωνῶς, ὃς κιστιβερεῖ ἤν ποτε Πρώμης . . . κελίμαι cel.). — 3) Urbis conditae anno 939 (aer. Varr.). — 4) Consules sunt anni p. C. 186. — 5) Basis dedicata biduo post diem quo ante decem annos Commodus imperator appellatus erat (vit. Comm. 2) (Mo.).

399 pro salute | imp. Caes. M. Aureli | Commodi Antonini Aug. Pii Sarm. Ger. | Britt. Fel., p. p., pont. max., tr. p. XII¹, imp. VII², | cos. V, munus gladiat(orium) et venat(ionem) vari gen(eris) | dentatar(um) ferar(um) et mansuet(arum), item herbat(icarum), | M. Cosinius M. f. Quir. Celerinus | in col(onia) Vener(ia) Rusicade de sua pec(unia) | promisit, edidit.

Rusicade in ora Numidiae, hodie Philippeville (VIII 7969 cf. eph. ep. 5, 906 viderunt Wilmanns et Schmidt). — 1) Dec. 186/7. — 2) Sic lapis; requiritur VIII.

400 imp. Caes. L. Aelio Aurelio Commodo Aug. Sa[rmatico]¹ Germanico maximo Britannico [p]aca[t]or[t]² orbis felici invicto Romano Herculi³, pontifici maximo, tribuniciae potestatis X[V]III⁴, imp. VIII, cos. VII, patri patriae, omnium virtutum exsuperant., ordo decurionum Commodianor. *IHC C. Papi Capitonis [et L.] Volcei Max.

Trebae Augustae (Trevi ad Anienem), semel descripta saeculo XVII (XIV 3449). — 1) Sanniti, 2) acapori apographum. — 3) Ita appellabatur Commodus sub finem vitae a. 192. Cf. initium epistulae apud Dionem 72, 15 ἀντοκράτωρ Καῖσαρ Λούκιος Αἴλιος Ἀνρόηλιος Κόμμοδος Ἀγγουστος, εὐσεβής, εὐτυχής, Σαρματικός, Γερμανικός μέγιστος, Βρεττανικός, εἰρηνοποιὸς τῆς οἰκουμένης, ἀνίκητος, Ρωμαῖος Ἡρακλῆς, ἀρχιερέυς, δημοαρχικῆς ἐξουσίας τὸ ὀκτωκαιδέκατον, ἀντοκράτωρ τὸ ὄγδοον, ὑπάτος τὸ ἕβδομον, πατὴρ πατρίδος, ὑπάτοις, στρατηγοῖς, δημοαρχικοῖς (scr. δημοαρχοῖς), γερονσία Κομμωδιανῆ εὐτυχεῖ χαλεπὸν. — 4) 10/31 Dec. 192 (XIII traditur).